

Хлебінська О. І.
асистент кафедри менеджменту підприємств
ORCID: 0000-0002-7977-0483;
Руденко О. О.
студентка ФММ
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря
Сікорського», м. Київ, Україна
ORCID: 0000-0003-0162-1071

ГЛОБАЛЬНІ ТРЕНДИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ В МІЖНАРОДНОМУ БІЗНЕСІ: ДОСВІД ЄВРОПЕЙСЬКИХ ТА УКРАЇНСЬКИХ КОМПАНІЙ

У сучасному світі відбуваються швидкі зміни в усіх сфери діяльності людини, так само і в компаніях. Наразі якість продукції є важливим показником ефективності будь-якого підприємства та також дає їм високу конкурентоспроможність на конкретному сегменту ринку. Міжнародні та українські компанії активно впроваджують нові підходи до управління якістю, орієнтуючись на глобальні тренди, які визначають розвиток міжнародного бізнесу в світі.

Основними глобальними трендами в цій сфері є інтеграція принципів Total Quality Management (TQM), використання методів Lean та Six Sigma, цифровізація процесів контролю якості, екологічна відповідальність підприємств та застосування штучного інтелекту для аналізу даних і прогнозування дефектів.

Одним із найважливіших трендів є посиленна увага до екологічних стандартів та сталого розвитку. Компанії дедалі частіше впроваджують концепцію «зеленої якості», яка передбачає мінімізацію впливу на довкілля на всіх етапах виробничого циклу. Це охоплює використання екологічно чистих матеріалів, оптимізацію виробничих процесів та впровадження технологій утилізації відходів.

Крім того, цифровізація відкриває нові можливості для управління якістю. Використання великих даних (Big Data) та штучного інтелекту дозволяє швидко ідентифікувати потенційні дефекти продукції, прогнозувати їх виникнення та розробляти превентивні заходи. Автоматизація систем моніторингу якості скорочує вплив людського фактора та підвищує точність оцінки показників якості.

Ще одним ключовим аспектом є зростаюча роль клієнтоорієнтованого підходу в управлінні якістю. Споживачі стають більш вимогливими, і компанії зобов'язані адаптувати свої продукти та послуги відповідно до очікувань ринку. Це стимулює розвиток масової кастомізації, коли якість товару чи послуги адаптується до потреб конкретного клієнта завдяки гнучким виробничим процесам і використанню цифрових технологій.

Також варто відзначити зростання значущості стандартів та сертифікації якості. Впровадження міжнародних стандартів, таких як ISO 9001, ISO 14001 та IATF 16949, допомагає компаніям забезпечувати стабільність виробничих процесів та підвищувати довіру з боку партнерів і споживачів. Регулярний аудит та контроль відповідності цим стандартам стає обов'язковою практикою для компаній, що прагнуть закріпитися на глобальному ринку.

Проаналізуємо основні глобальні сучасні тренди управління якістю та приклади їх впровадження на підприємствах:

1. Орієнтація на екологічність та сталий розвиток:

Одним із найбільш важливих глобальних трендів не лише у сфері управління якістю, а й загалом, є впровадження принципів сталого розвитку. Європейські компанії слідують стандартам ESG (екологічне, соціальне та корпоративне управління), що включає екологічну відповідальність, ефективне використання ресурсів і зменшення викидів CO₂. Яскравим прикладом є компанія IKEA, яка активно застосовує екологічні матеріали та прагне досягти кліматичної нейтральності [1]. Дивлячись на український досвід, то компанія «Біосфера» (виробник гігієнічних товарів та побутової хімії), яка також застосовує екологічні стандарти, яка використовує у своїй діяльності перероблені матеріали та мінімізує пластикові відходи.

2. Стандартизація та відповідність міжнародним нормам:

Європейські компанії широко застосовують стандарти якості, зокрема ISO 14001, ISO 45001 та ISO 9001. Українські ж компанії все ж більше використовують ці стандарти для розвитку перспективного експорту. Завдяки цим стандартам компанія може успішно вийти на міжнародний ринок та завоювати довіру нових споживачів. До прикладу, українська компанія «Миронівський хлібопродукт» (МХП) сертифікував свою продукцію за стандартами HACCP та BRC, що дозволило

йому експортувати м'ясну продукцію до Європи [3]. Компанія Carlsberg Group має строгі стандарти контролю якості напоїв і впроваджує сучасні системи тестування.

3. Цифровізація процесів контролю якості:

Такі інноваційні технології, такі як штучний інтелект (ШІ), великі дані (Big Data), та також Інтернет речей (IoT), сприяють покращенню до найвищих стандартів контролю якості на всіх етапах виробництва. Європейська компанія, така як Siemens, використовує платформи для того, щоб аналізувати контроль якості на кожному етапі виробництва і таким чином це забезпечує їм хорошу репутацію на міжнародному ринку. А от в Україні є компанія «Нова Пошта», яка застосовує автоматизовані системи відстеження посилок, що дозволяє значно зменшити кількість втрат та покращити сервіс для клієнтів як на українському ринку, так і на міжнародному [2].

4. Орієнтація на клієнта та персоналізація продуктів:

Сучасні споживачі є дуже вимогливими до якості продукції і, звичайно, очікують високого рівня якості продукції від будь-якої компанії. Європейські компанії використовують підходи Total Quality Management (TQM) та Lean Management для покращення процесів та задоволення потреб клієнтів. Наприклад, Зага впроваджує швидке реагування на попит покупців, оновлюючи колекції кожні два тижні. В Україні компанія «Розетка» використовує гнучкі логістичні рішення та персоналізовані пропозиції для своїх клієнтів, що дозволяє їй залишатися лідером онлайн-торгівлі.

5. Використання принципів гнучкого управління (Agile та Kaizen):

Європейські компанії активно застосовують методику Agile та Kaizen для постійного вдосконалення процесів і кінцевої продукції. А от в Україні ці методики, в основному, застосовуються у стартапах, технологічних компаніях і також виробничих підприємствах. Наприклад, українська ІТ-компанія SoftServe використовує Agile-методології для покращення розробки програмного забезпечення та оптимізації внутрішніх процесів, що дозволяє швидко реагувати на зміни ринку [4]. Міжнародна компанія, зокрема Toyota є відомим прикладом впровадження Kaizen.

Глобальні тренди в управлінні якістю формують нові підходи до бізнес-процесів і сприяють підвищенню ефективності підприємств. Використання методів Lean, Six Sigma та TQM дозволяє мінімізувати витрати та покращити якість продукції. Інтеграція цифрових технологій, включаючи штучний інтелект і великі дані, значно підвищує швидкість і точність контролю якості. Зростаюча роль сталого розвитку змушує підприємства впроваджувати екологічні стандарти та оптимізувати використання ресурсів.

Крім того, вплив клієнтоорієнтованих стратегій призводить до глибшого розуміння потреб споживачів та сприяє персоналізації товарів і послуг. Впровадження міжнародних стандартів управління якістю забезпечує високу довіру з боку партнерів і клієнтів, а також сприяє розширенню ринків збуту. В умовах сучасної економіки важливим аспектом стає не лише відповідність встановленим стандартам, а й здатність компанії швидко адаптуватися до нових вимог ринку та інноваційних технологій.

Глобальні тренди управління якістю є важливим кроком для майбутнього міжнародного бізнесу та також створюють нові можливості для компаній, які хочуть зростати і розширювати свою сферу діяльності. Сталий розвиток, цифровізація, клієнтоорієнтованість, гнучке управління та стандартизація є ключовими факторами успіху в умовах сучасної міжнародної конкуренції.

Українські компанії, дотримуючись цих глобальних трендів, отримують конкурентні переваги для покращення якості своєї продукції та відкриття дверей до міжнародних ринків. Завдяки цьому вони можуть не лише зміцнити свої позиції в Україні, але й стати серйозними гравцями на міжнародній арені. Успішний досвід міжнародних компаній демонструє, що якість – це не просто вимога ринку, а й стратегічний інструмент розвитку бізнесу.

Список використаних джерел

1. Меблі та інші товари для дому. *Hej! Welcome to IKEA Global*. URL: <https://www.ikea.com/ua/uk/> (дата звернення: 25.03.2025).
2. Нова пошта. *Нова пошта - головний сайт*. URL: <https://novaposhta.ua/> (дата звернення: 25.03.2025).
3. Працюємо заради Перемоги | МХП. *Працюємо заради Перемоги | МХП*. URL: <https://mhp.com.ua/uk/glorytoUkraine> (дата звернення: 25.03.2025).
4. SoftServe | Компанія з розробки програмного забезпечення та цифрових послуг. *SoftServe | Software Development & Digital Services Company*. URL: <https://www.softserveinc.com/uk-ua> (the date of application: 25.03.2025).